

X.

VAJNA MIKLÓS
(1723–1724)

Gernyeszeg, 1723. július 21.

Méltóságos Gróff Ur,
érdemem felett valo nagj jo Uram, Patronusom!

Nagj alázatossággal vettem az estve nékem transponált Mgos Groff Ur levelét, a melyből s azon kívül is mint hogj az Mgos Ur hozzá-
m valo le ereszkedését, érdemetlen körül valo fáradozását, meg mutatott sokrendbéli Uri patrociniumát, joakarattját értek, s tapasztalok alázatosan; sőt ennek előtte is tapasztaltam s értettem; ugj nagj alázatossággal valo meg hálálással is vettem s vészek; melyeket (mint hogj nem érdemlettem és tehetetlen is vagjok a Mgos Urnak meg szolgál-
ni) az igaz Isten az ő Felsége ditsőségét munkálodoknak jutalmával a mennyen es é földön a Mgos Urnak jutalmaztasson meg kívánom szivem szerint. Hasonloképpen Franequerában néző Commendatoria (ajánla) aránt valo ajánlását a Mgos G. Urnak alázatosan vészek; ez mivel néha valami beneficiumnak obtineálására szükséges, és magam is a költségtelenebb Académizánsok közül vagjok; ha a Mgos Urnak terhére nem leszen. es eddig tapasztalt Uri jo indulattjából folyo, nem nehéz dolgnak alittja a Mgos Ur lenni, ezen Commendatoriát is nagj alázatossággal várok a Mgos Gróff Ur joakarattjából; sőt alázatosan kérem is a Mgos-Urat mind illjen Commendatoria aránt, mind penig egj Passualis, Absitos levél aránt, ha mind ezekben terhesen alkalmatlankodo fél nem vagjok. Mely aránt a mint a Mgos Ur joakarattjában meg nyugottam; ugj maradok is

a Mgos Gróff Urnak

mindenkori alázatos szolgálja
Vajna Miklos

mpr.

1723 21 Julý
Gernyeszeg

Gernyeszeg, 1723. július 22.

En ide alább subscribens személly, testimonio praesentium, jó lelki ismérettel assecuralom Gróff Teleki Sándor Uramat, mint hogy az ő kgle tekintete, és Commendatoriája által recommendaltattam a' Frisiai Franeqverai Academiának gratuitus Alumnusi köziben, hogy olly pietassal, és rendes accomodatioval igyekezem folytatni azon Academián lévő életemet, a' mellyel az Ur ő kgle ottan valo creditumát el ne roncsam, sőt inkább nevellyem, és más Keresztény, még ezen túl azon Academiára fel menő, Hazám beli Felebaratimnakis, azon Academiára bé férkezésekre kellettő úttyokat ne praeccludallyam, sőt inkább meg nyissam; mellynek nagyobb bizonyosságára adom ezen subscriptiómmal, és pecsétemmél meg erőssített leveletem.

Dat. Gernyeszeg. – 22 – July A 1723.

Vajna Miklos
mpra.

Kívül Teleki Sándor kezével: Illjen Assecuratiot adott nékem T. Vajna Miklos Uram, Academiára valo indulásakor.

Debrecen, 1723. augusztus 18.

Méltóságos Gróff Ur,
érdemem felett valo nagj jo Uram!

Be akarván én mellettem eddig fideliter szolgált Losontzi nevű inasomat botsátani annak rendi szerint, vévém észre maga önként valo beszélléséből hogj ő akarna jo szível állani László Urfi melle, (mint hogj az Urfival talám éppen egj Categoriában is tanul, és nem is igjkezik proposituma szerint belső hivatalra; máskeppen Rima-Szétsben tisztességes Nemes ember gjermeke, a mint ki tanultam) kérem annakokáért a Mgos Gróff Urat alázatosan, ha László Urfi mellett lévő inasakak rendiben be férkeztethetnek az Mgos Gróff Ur gratiajából, ne terheltessék az M. Ur ötet is annumerálni, servilis volt mind a Collegiumban az Urfi körül mikor meg fordult, mind penig mellettem fideliter szolgált, jo remenséggel is vagjok felőle, hogj ha az Urfinak akar melljik inassa decedalna, elmenne is, akarmelljik hivatalra is az Urfi mellett applicaltathatik fideliter, kiis tanulni is akar az Urfi mellett, de egjszer s mind mint Nemes ember gjermeke az Udvarban excolalodni is akar; ha tetzik annakokáért a Mgos Groff Urnak ötet acceptalni, kész magát applicalni. A hűséges szót fogado szolgálatrol magam is inst-rualtam, es az Inasi kötelességet eleiben adtam, a mint fog az Ur ő néki parantsolni, ugj fog cselekedni.

En penig Istennek keggelmességében s oltalmában ajánlván a Mgos Groff Urat mindenével edgjütt maradok .

a Mgos Gróff Urnak

alázatos bujdosó szolgálja
Vajna Miklos

mpr.

Debrecen
1723 18 Augusti

125.

Franeker, 1723. november 7.

Méltóságos Gróff Ur,
érdemem felett valo nagj jo Uram!

Istennek csudálatos gondviseléséből 4 8bris érkeztem Franequerában minden kárvallás nélkül jo egészségben, kívánom hogj ezen levelem a Mgos Gróff Urat is találja jo egészségben es egész Mgos Uri házával kívánatos állapotban. En majd későn érkezvén semmiképpen, német köntösömnök nem létele miatt Lejdában nem mehettem, az ősi szélveszes idő is akadályozván; mindazonáltal Csernátoni Urammal csakhamar conferaltam az Urtol reám bizattatott dolog aránt szórol szóra. Azert a mi nézi a Mathesishez tartozo instrumentumotskákat, azok egjnehány rendbéliek 1. rend. florenorüm 15,, - 2. rend. 22-24. 3. rend. 28. 29. 4. dik rend. - melly is legg job, szép és egészen rézből vagjon, tokostol minden szükséges aprosággal flor. 31 ~ harmintz egj Belga forintos. hoc est. tizenkét Császár vagj Francia Tallér és husz stifer - az az egj forint. mert egj Francia Tallér harmadfel Belga forint.

Az ágjék fel kötő eszköz is ott van részből hét forintos; de szükség Hogj 1 - az nyavalyás embernek vastagságáról. 2 - Melljik részin van a ruptura vagj romlás. 3. Menyi a le ereszkedett rész, mind ezekről merték által a Mester embert informálni kell, hogj jobban ahoz alkalmaztassa. Mind ezekről és maga állapottjáról, ugj a Complastromról is bővebben irt maga Csernátoni Uram. Valoban meg szorult állapotra hajtotta ő Keglmét Baba Ferentz Uram mint másokat is nemelljeket; mert a mult esztendőknben amaz hires boroknak Magjár Országról valo fel hozattatásának és Angliában valo költöztetésének alkalmatosságával, kevés pénzét sub faenerata refutione ki csalta, és boraiban nagj károkat valván mind eddig is meg adhatta. Sokakat ezen az uton késértetben hajtott, sub boni publici specie¹ maga jóvát színesen csalárdul munkálodván meg szegjenítettett, es ezért a mint ki tanultuk már Erdélyben nem akar menni.

Jo egészségben találtam Andala Uramot, és nagj örömmel is vette az Mgos Ur levelét s köszöntését. Halálának hire tamadott volt az Meg

¹ a közérdek látszatát keltve

holt Professorok halálakor való betegségéből, most pedig jó egészségben vagyon ajánlja is minden jóknak kívánásával a Melgos Urnak kész szolgálattját. Még nekem az alumnia aránt, mint hogy sokan vadnak itt a Magjarok, nem szolgálhatott, s talám tavaszig nem is szolgálhat. Melyhez képest valóban költségesen kell élnem, és így hazamenetelemlre, könyveknek vásárlására egy pénzem sem fog maradni.

Pápai Ferentz Uram (a mint az idén Angliában járt Deákoktól ki tanultam) még Londinumban vagyon. E felől sokan sok féle módon itilnek, dolgait balra magjarásván kívánniák némelljek kárban hajtani. Tisz P. Professor Tsétsi János Uram egy az illjen gravis praetendensek közül, én a maga Deákjaitól vettem.

Istennek oltalmában ajánlván mind ezekkel a Mgos Urat, egész Mgos Uri házával egjűtt, maradok az Mgos Groff Urnak mindenkori alázatos

szolgaja
Vajna Miklos
mp.

Ao. 1723 die 7 9bris
Franequerae West-Frisiae.

PS. Nagyon bátorokodva, alázatosan Tesvér atjamfianak nemely dolgaimról szóló leveletem includaltam, hogy el ne veszne; talám Praeceptor Uram annyi emberséget vagj más valaki cselekeszik, hogy Enyedre le küldi.

126.

Franeker, 1724. április 4.

Méltóságos Gróf Ur,
érdemem felett való nagy jó Uram!

Mihelyt fel érkeztem a múlt esztendőben, mingjáraást kötelességem szerint az Urat minden engemet illetett dolgokról tudosítottam, de nem tudhatom, hogy ha kezéhez mente azon levelem az Urnak vagj pedig el tévedet (a Gajdo Uraméval edgjűtt volt) Most azért mind azon levélnek memorialejáért mintegj; mind pedig az idő folyásával magam boldogtalanságának el közelítéséért az Mgos Urat kevés írással busítani kéntelenítettam, és mint hogy a nyomoruságban fülig ülök, szabadulásomnak modgját jó uton keresni nem vétkezem. En még alumniai beneficiumra csak rész szerint is most léptem, és nem is fogok fél alumniánál többet nyerni, mert itt qui prior tempore, potior jure,¹ akar ki commendatioja légjen valakinél respectus és személy valogatás éppen nintsen, ezért mint hogy felesen vagjunk éppen egész alumniára nem succedalhatni, hanem két felé hasítván kéttőnek adnak egész alumniát, mivel felesen vagjnak a Magjarok. En pedig minthogy szegényeb

¹ annak van több joga, aki több időt töltött el

állapottal vagjok mindeneknél és még is annyit kell fizetnem, mint másoknak, tehát szükségemnek valamiképpen való subleválásáért kell folyamodnom az Ur sokszor hozzám meg mutatott jó indulattjához. Melyhez képest igen alázato[san] kérem az Urat, ne sajnáljon én érettem s mellettem az Urnak Betlen Joseph Uram ö Nganak irni, és a Nemes Var-megjét is ö Nga által dolgaimnak Istenért való elő segítettésekre, requirálni, és bizony Istennek előtte emlekezetes dolgot fog cselekedni a Mgos Ur; nékem pedig mind holtig meg köszönendőt. Ugy az Urnak Bánfi László Urnak is a Megos Ur commendatioja mellett instálok alázatosan, ha az Ur Fő-Ispánysága alatt lévő Nemes Varmegje előtt is Istenes jó indulattját dolgaimnak elő segítettésekre meg mutatni nem fogja sajnálni az Ur. Caeterum magam különös instantialis levelemmel mind az Urat Betlen Josef Uramot ö Ngat, mind pedig az Urat Bánfi László Uramot ö keglmét requirálom, mely mellé, az Mgos Ur is maga commendatiojat, és mellettem való irását adjungálni ne sajnállya, kerem alázatosan az Mgos Urat. Talám Isten mind az Uraknak, mind pedig az Var-megjében lévő embereknek sziveket rá hajtya és bírja, hogj avagj csak két helyről négy aranny succursusom leszen az Mgos Ur foganatos commendatioja mellet, másképpen én se dolgomot ugj a mint kellene itten el-nem végezhetem, se pedig alá tisztességesen nem mehetek, mert reménségem kívül költségtelenségben estem.

Én semi ujságot nem irhatok a Mgos Urnak, praeterquam ide Franequerában contra omnes tum Belgii Foederati leges: tum etiam praesertim Academiae leges,² a közeleb mult télen Hálából az Ordok egj Juris Professort hivtanak, a ki nem mas, hanem Lutheranus ember más-képpen derék ember, szinten 21. Martý inaugurálták még azon kívül három, Theologiat és Universalis Historiát tanito Professorokkal. Ezt ujságnak íram azért, mert törvény szerint a Professoroknak nem szabad más vallásuaknak lenni, mindazonáltal (jollehet titokban van) ha ki gondolkodik a felljeb való esztendőben hallatott uniorol, az Lutheranusok és mi közöttünk, nintsen ez okos fundamentum nélkül &c.

En magamot a Mélgos Urnak joakattjában ajánlom alázatosan, és egjszermind alázatosan is kérem, hogjha (valami) alázatos instantiámnak valami foganattja leszen, minél hamaráb engemet tudositani ne terheltelessék a Mgos Gróf Ur, Istentől jutalmát vészi és magam is kötelességem szerint, ki telhető képpen szolgálni az Urnak mig élek, avagj csak gratiarum actioval szolgálni el nem mulatom.

Illyen bátorságos írásomrol pedig, és fáradságos busításomrol követem alázatosan az Mgos Urat. a mint hogj Istennek oltalmában ajánlván mindenestől fogva a Mgos Urat, maradok is az Mgos Gróf Urnak

alázatos szolgája
Vajna Miklos
mp.

1724 4 Aprilis
Franequae Frisior.

² azon kívül, hogy itt Franekerben a Belga Államszövetség, és elsősorban az Akadémia minden törvényével szemben

P. S. Im occludaltam és le küldöttem az, Betlen Josef Uram ö Nganak, es Bánfi László Uram ö keglmének szolo instantialis leveleimet. Melljeket ha haszontalannak lenni vélne a Mgos Ur, hogj kézről kézre ne hanyódgjanak tűzre vetni mingjárást illő lészen &c.

127.

Franeker, 1724. szeptember 1.

Méltóságos Gróf Ur,
érdemem felett való nagj jo Uram!

Szintén harmadik rendel küldöm ez uttal leveletem az M. Urnak, mind fel jötömkor nékem adattatott parantsolattja aránt, mind penig az után következet magam bajos dolgai aránt; De mint hogj még eddig sem edgjik, sem penig másik levelemre valaszszát éppen senkinek nem vettem Erdélyből, tehát kételkedem nagjon, hogj ha mente az M. Urnak kezében, vagj penig nem ment, mindazonáltal a jól postára adott levél sem Erdélyből ide, sem penig innen Erdélybe, el nem szokot veszni.

Quicquid sit. En meg vallom Mgos Ur, hogj bizony, nem ugj vagjok, a mint kellene, mert igen szükös állapottal vagjok, melyhez képest irtam az Urnak ennek előtte való levelemben illjen boldogtalanságomat és egjszers mind az Urnak Betlen Josef Uram ö Ngnak és Bánfi László Uram ö keglmének szolo leveleimet is az Mgos Ur levelében accludalva el küldöttem alazatosan, hogj az Mgos Ur assistentiája által, a két Vár-Megjékről még valami segítségem lehetet volna; mint lőtt vége irásomnak s instántiamnak, még eddig nem tudom, csak csendes várakozo reménsséggel voltam eddig s vagjok, már Isten tudgja mint lészen; Jollehet sok részről érdemetlen és méltatlan vagjok, csak hogj irásommal is terhelljem az Urat; mindazonáltal gjámoltalanságomat ajánlom az Ur joakarattjában és patrociniumában. Még csák fél beneficiumra kaphattam s többre nem is léphehetem(!) a mint látom a circumstántiákat, de e mellett menyit költők Tiszt. Bikfalvi Sigmund Uram elő tudgja beszélleni, mind ezekből azt a consequentiat hozom ki világosan, hogj ha az Isten csudálatosan nem procurál, es nem szolgáltat egj néhány pénzt, le menésemre nem lészen éppen pénzem &c.

Mind vártam, eddig az Mgos Ur parantsolattját, az Mako Pálnak keszitendő ágjék segítő réz eszköz aránt, Circinusok aránt. &c. melljeket minden modon meg irtam ennekelőtte, az Urnak irott leveleimben.

Istentől jo egészséget es minden jo dolgaiban való boldog elő menetelt kívánván az Mgos Urnak, maradok

alázatos szolgája
Vajna Miklos
ms.

1724 1 Septembris
Franequae Frisiorum.

P. S. Ha mernék sok okokra nézve, es tudnék is mitsodást kellene, küldenék afféle apro könyvetskéket, melljek talám nintsenek oda ben, de most el vonnak sok okok rolla; mindazonáltal parantsolván énnékem az Ur örömet meg cselekeszem &c.